

ПЕРЕДМОВА

Серед найважливіших галузей діяльності люди в усі часи та епохи виокремлювали політику. Політика – організаційна й регулятивна сфера суспільства, яка є основою функціонування інших сфер і галузей: економічної, соціальної, правової тощо. Арістотель у політиці вбачав основу організації та функціонування держави й політичної влади. Видатний давньогрецький філософ Платон визначив політику як “мистецтво жити разом”. Завдяки політиці людська спільнота набуває цивілізованості й стає суспільством. Потреба в узгодженні багатоманітних інтересів громадськості та спрямуванні їхньої діяльності на досягнення спільних цілей об’єктивно зумовлює необхідність політики як особливого виду суспільної діяльності та існування держави як її головного суб’єкта. Політика невід’ємна від природи людини – соціальної істоти, яка здатна повноцінно жити лише у суспільстві та взаємодії з іншими. Особливо зростають роль та значення політики у переломні історичні періоди, коли піддаються трансформації політичні системи та режими, ідеали, цінності, світоглядні установки, орієнтації людей.

Набуття знань про політику відповідає інтересам кожної людини, яка бажає розуміти власні місце і роль у суспільстві, впливати на розвиток політичних процесів у масштабах держави. Наука, що вивчає політику та політичну сферу – політологія.

У розвинених демократичних країнах світу політологія займає важливе місце у системі суспільствознавчих дисциплін. Значущість, масштаби та коло проблем, які досліджує політологія – величезні. Курс політології надає студентам необхідний рівень знань про політичні реалії, політичні цінності, принципи, норми політичної поведінки. Політологія сприяє вихованню високоосвічених громадян, спроможних раціонально та критично оцінювати суспільно-політичні факти та процеси, робити усвідомлений політичний вибір, не бути об’єктом політичних маніпулювань. Вивчення політології – один із засобів сучасної соціалізації особи й формування політико-правової культури та утвердження демократичних цінностей. Вивчення політології як комплексної самостійної наукової дисципліни надає теоретичні знання та практичні уміння й навички, достатні для успішного виконання професійних обов’язків за спеціальністю, здатність розуміти сутність та особливості функціонування політичної сфери; сприяє формуванню у студентів активної громадянської позиції, високого рівня політичної свідомості та культури.

Навчальна дисципліна “Політологія” є невід’ємною складовою циклу обов’язкових дисциплін першого рівня вищої освіти, метою якої є набуття

студентами систематизованих, цілісних знань про політику, політичну сферу суспільного життя; засвоєння студентами концептуальних підходів щодо сутності, форм і закономірностей функціонування політичних систем; формування у студентів науково обґрунтованих уявлень про політико-владні відносини, державу і політичну систему, політичний процес та роль особи в політиці; створення цілісного уявлення про систему державного правління в Україні та становлення й функціонування України як суб'єкта міжнародних відносин. Вивчення дисципліни спрямоване на формування у студентів самостійного та критичного ставлення до державотворчих процесів; формування вмінь та навичок аналізувати суспільно-політичні явища й процеси та виховання громадян демократичної держави з високим рівнем політичної свідомості та культури.

Вивчення навчальної дисципліни “Політологія” передбачає формування та розвиток у студентів різноманітних компетентностей та умінь. Зокрема, варто відзначити формування таких загальних компетентностей, як: здатність вчитися та набувати сучасних знань та практичних навичок; розуміти предметну галузь та усвідомлювати її вплив на професійну діяльність; діяти суспільно відповідально, проявляти громадянську позицію та свідомість, відповідати за якість виконаної роботи; продукувати нові ідеї, проявляти креативність; застосовувати системний підхід до аналізу суспільно-політичних процесів; критично оцінювати фактори, які позитивно чи негативно впливають на функціонування суспільно-політичних інститутів та процесів; виконувати поставлені завдання та приймати обґрунтовані рішення, ефективно планувати свій час. Вивчення навчальної дисципліни “Політологія” передбачає формування та розвиток у студентів таких інтегральних компетентностей: здатність виконувати виробничі функції, виконувати складні спеціалізовані завдання та вирішувати практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням теорій та методів фундаментальних і прикладних наук.

Результатами вивчення “Політології” стане здатність студента демонструвати базові знання, що стосуються сучасних суспільно-політичних та соціокультурних процесів на національному й міжнародному рівнях; осмислювати та аналізувати державну і світову політику; критично ставитись до різноманітних аспектів функціонування суспільства; займати активну громадянську позицію та обстоювати національні інтереси України. Вивчення політології зумовить формування та розвиток у студентів умінь поєднувати теоретичні знання та практичні навички для вироблення стратегії діяльності в обраній сфері з урахуванням загальнолюдських цінностей, демократичних принципів, суспільних, національно-державних і виробничих інтересів.

У запропонованому навчальному посібнику розкрито зміст сучасної політичної науки як навчальної дисципліни: визначено систему категорій і понять, предмет і методи, закономірності та функції політології. Викладено основні проблеми науки про політику, політичну владу й громадянське суспільство, сучасні політичні відносини, інститути, політико-правові процеси, політичні системи та режими. Подані у посібнику схеми, таблиці роблять виклад матеріалу доступнішим та зрозумілішим.

Головне призначення навчального посібника – допомогти студентам – майбутнім фахівцям різних сфер суспільної діяльності оволодіти систематизованими науковими знаннями про політику, які б становили основу їх демократичної політичної культури та свідомості. Мета навчального посібника – ознайомити студентів з основами політичної науки та її місцем серед галузей суспільного життя; правильно зорієнтувати молодих громадян у процесі пізнання політичної дійсності та вирішенні складних питань політичного буття; сприяти розвитку творчого мислення майбутніх фахівців; сформувати вміння самостійно аналізувати і пояснювати зміст, сутність політичних явищ і процесів, що відбуваються в Україні, а також на європейському та міжнародному рівнях.

Новизна навчального посібника – у демократичному підході до висвітлення проблем політичного життя; у національно орієнтованій інтерпретації політичних процесів. У посібнику систематизовано викладено основні теоретичні положення політичної науки з урахуванням новітніх вітчизняних та зарубіжних досягнень; використано актуальні напрацювання учених-політологів.

Навчальний посібник призначено для студентів, аспірантів, викладачів, науковців вищої школи України та усіх, хто цікавиться теоретичними та практичними аспектами політики.